Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto HE 64/2018 vp

19.09.2018

neuvotteleva virkamies Kirsi Rajaniemi
yli-insinööri Jaana Rajakko
pelastusylitarkastaja Veli-Pekka Hautamäki

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pelastuslain muuttamisesta (HE 64/2018)

Esityksen sisältö

Esityksessä ehdotetaan pelastuslain muuttamista nuohousta koskevan sääntelyn osalta. Esityksen mukaan alueen pelastustoimelta eli käytännössä pelastuslaitoksilta poistettaisiin velvoite huolehtia nuohouspalvelujen järjestämisestä. Tämä tarkoittaisi elinkeinonharjoittamista rajoittavan piirinuohousjärjestelmän loppumista. Myös piirinuohoukseen liittynyt hintasääntely loppuisi. Koko maassa siirryttäisiin nuohouspalvelujen vapaaseen tarjontaan, kun se nyt on järjestetty niin vain osassa maata.

Tilalle ei ehdoteta nuohousyrityksille uusia lupa- tai ilmoitusmenettelyjä, eikä myöskään viranomaisille ehdoteta uusia tehtäviä. Valmistelussa ei ole tullut esiin perusteita rajoittaa nuohousyritysten toimintaa maantieteellisesti tai määrällisesti. Esimerkiksi toimilupamenettely rajoittaisi voimakkaasti uusien yritysten alalle tuloa, ja todennäköisesti keskittäisi yritystoimintaa suuremmille yrityksille.

Muilta osin nuohousta koskeva sääntely ehdotetaan säilytettävän nykyisen lainsäädännön mukaisena, mutta säännöksiä selkeytettäisiin ja yksinkertaistettaisiin.

Nuohoojalla säilytettäisiin ammattitutkintovaatimus, mutta nuohousyrityksenä toimimiselle ei jatkossakaan säädettäisi muita vaatimuksia. Nuohoojan ammattitutkinnon katsotaan olevan riittävä tapa varmistaa nuohouspalvelujen laatu sekä nuohoojien pätevyys nuohoustyön suorittamiseen. Näin ollen kaikki nykyiset nuohoojat voisivat jatkaa ammatinharjoittamista.

Rakennuksen omistajan ja haltijan velvoite huolehtia tulisijojen ja savuhormien säännöllisestä nuohouksesta säilytettäisiin entisenä, samoin nuohouksen määrävälit. Vakituisissa asunnoissa nuohous olisi tehtävä vuosittain, vapaa-ajan asunnoissa vähintään kolmen vuoden välein, muissa rakennuksissa tarpeen mukaan jopa näitä useammin. Kiinteistöillä olisi myös edelleen velvoite pitää tikkaat sellaisessa kunnossa, että nuohoustyö voidaan tehdä turvallisesti.

Pelastuslaissa säädettäisiin mitä toimenpiteitä nuohoustyöhön sisältyy ja millainen nuohoustodistus nuohoojan pitää jättää asiakkaalle. Lisäksi nuohoojalla säilytettäisiin nykyinen velvollisuus ilmoittaa pelastusviranomaiselle havaitsemistaan paloturvallisuutta vaarantavista vioista. Sääntely olisi näiltä osin varsin yksityiskohtaista, koska näin pyritään varmistamaan nuohoustyön laadun säilyminen hyvällä tasolla ja vaikuttamaan myös nuohouksen hinnoittelun kohtuullisuuteen.

Vaikka nuohouspalvelujen järjestämisvastuu poistettaisiin pelastuslaitoksilta, säilyisi pelastuslaitosten tehtävänä neuvoa ja ohjata kiinteistöjä sekä valvoa paloturvallisuutta. Nuohousyritysten valvonnasta ei kuitenkaan jatkossakaan säädettäisi pelastuslaissa, vaan valitukset nuohouspalveluista ohjautuisivat kuluttajaviranomaisille.

Pelastuslain muutosten on tarkoitettu tulevan voimaan 1.1.2019. Niille piirinuohoussopimuksille, jotka tuolloin ovat vielä voimassa, esitetään kuuden kuukauden siirtymäaikaa eli ne lakkaisivat viimeistään 30.6.2019.

Esityksen vaikutukset

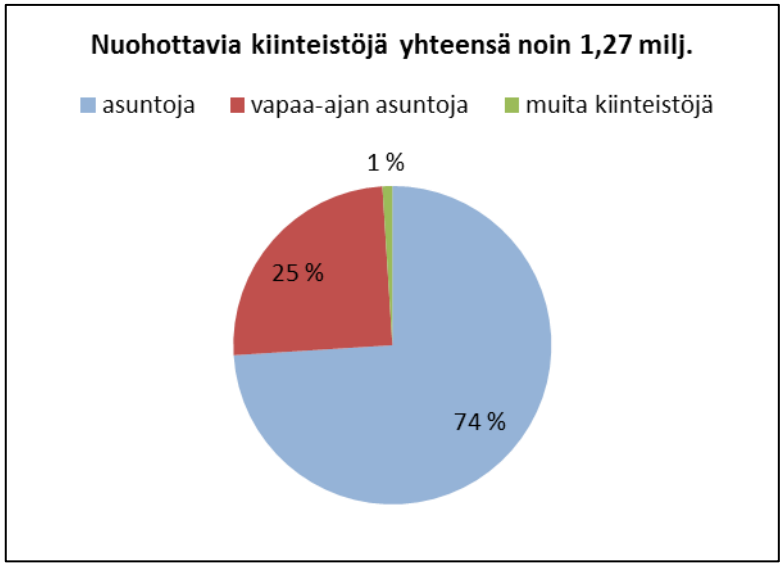
Uudistuksen odotetaan lisäävän nuohousyritysten lukumäärää, kun yritystoiminnan aloittaminen ja markkinoille pääsy on mahdollista ilman nuohouspiirin kilpailutuksen voittamista. Nuohousalan yrityksiä on nykyisin noin 400, joista 324 toimi piirinuohousyrityksinä vuonna 2016. Nuohousyritykset ovat tyypillisesti paikallisia toimijoita ja valtaosa on mikroyrityksiä. Ala työllistää noin 700–800 nuohoojaa.

Nuohouspalvelujen tarjonnan vapautuessa kotitaloudet hyötyvät mahdollisesti parantuvasta palvelujen saatavuudesta ja joustavammista aikatauluista. Kokemukset vapailla alueilla ovat olleet hyviä: asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä ja nuohouspalveluja on ollut saatavilla riittävästi ja kohtuulliseen hintaan koko alueella, myös taajamien ulkopuolella.

Nuohouspalvelujen järjestämistavalla ei ole havaittu olleen vaikutusta nokipalojen tai tulisijoista ja savuhormeista alkaneiden tulipalojen lukumääriin, ja kiinteistöjen paloturvallisuus on tältä osin säilynyt hyvänä.

Toimeenpano ja seuranta

Uudistuksen toimeenpanon edistämistä ja muutosten vaikutusten seurantaa varten sisäministeriö asettaa seurantaryhmän. Seurantaryhmän keskeisenä tehtävänä on tuottaa ja arvioida tietoa muutosten toteutumisesta ja vaikutuksista. Tietoja käytetään tukemaan ja edistämään muun muassa yhteistä viestintää.

Nuohouspalvelujen järjestäminen (tilanne huhtikuu 2018)		
	piirinuohousjärjestelmä	nuohouspalvelujen vapaa tarjonta
Nuohottavat kiinteistöt %-osuus	947 000 76 %	307 000 24 %
Kunnat %-osuus	258 83 %	53 17 %

Piirinuohousjärjestelmä (pelastuslaitoksen päättämät yrittäjät tuottavat nuohouspalvelut yksinoikeudella, hinta säännelty)

Nuohouspalvelujen vapaa tarjonta (kiinteistö hankkii nuohouspalvelut haluamaltaan yrittäjältä , ei hintasääntelyä)

Molemmat järjestelmät käytössä, nuohouspalvelujen vapaa tarjonta koko alueella 1.7.2018 alkaen

Molemmat järjestelmät käytössä

